

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ВИЩА ТЕХНІЧНА ОСВІТА:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ»**

26-27 травня 2005 року

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Київ
«Політехніка»
2005

ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ ВИПУСКНИКА ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

I.В. Нікітіна

Україна, Національний університет харчових технологій

Сучасна система вищої освіти України переживає модернізацію відповідно до основних цілей Болонського процесу. Це передбачає: уведення двоциклового навчання (бакалавр – 3-4 роки, магістр – 2 роки) на основі створення прийнятих для роботодавців програм підготовки бакалавра і магістра; впровадження системи кредитних одиниць; уведення фундаментальної і профільної підготовки конкурентноспроможних фахівців європейського зразка і додатка до диплома; гарантування ефективного контролю за якістю освіти; забезпечення високого рівня академічної мобільності студентів, викладачів і науковців; узгодження з роботодавцями питань працевлаштування випускників; системне і сучасне законодавче забезпечення функціонування системи освіти і науки.

Виділені реформи створюють передумови розвитку мобільності випускників технічного університету з можливістю їх працевлаштування у європейському просторі.

Це може бути реалізоване лише при умові підвищення конкурентноспроможності їх особистісно-професійного потенціалу. Ефективність діяльності майбутнього фахівця визначається мірою його самореалізації, яка починається під час навчання в університеті. Це потребує використання інноваційних технологій розвитку, навчання, виховання. Дієвим засобом їх реалізації на практиці усі вони реалізуються через особистість фахівця. Розкриємо соціальні та психологічні умови їх здійснення.

Психолого-педагогічне забезпечення самореалізації особистості студента полягає у створенні в університеті умов для пізнання, апробації та самоствердження індивідуальних сил, творчих здібностей студента як зрілого суб'єкта активності. Вони набувають розвитку в індивідуально-психологічному просторі чотирьох вимірів: “Я – минуле” (кількість); “Я – теперішнє” (якість); “Я – майбутнє” (глибина); “Я – смисл” (освітленість). “Я – минуле” містить у собі суб'єктний досвід особистості випускника (ціннісний, рефлексивний, операційний, комунікативний), системи спонукань та стимулювання особистості, визначає рубежі та характер розвитку конкурентноспроможності, зумовлює успіх його у теперішньому часі, забезпечує впевненість або підриває віру в майбутнє. “Я – теперішнє” включає систему знань про себе та про Світ, систему саморегуляції, способи самореалізації і саморозвитку, систему самоставлення, наділяє смислом майбутнє, робить його пасивним або активним, а також реалізує або компенсує результати минулого. “Я – майбутнє” – це система проєктів себе, свого життя, ієрархії цілей, критеріїв успішності та компетентності. Майбутнє мотивує та наділяє цінністю теперішнє, приймає або не приймає майбутнє. “Я – смисл” утворює систему взаємовідносин особистісних смислів професійної діяльності, спілкування та інші. Цілісність і гомогенність усіх часів є необхідною умовою розвитку особистісно-

професійного потенціалу випускника технічного університету.

За дослідженнями фахівців особливе значення для розвитку спеціаліста має набуття ним сенсу власної діяльності (власну легітимацію). Це вузловий момент для самореалізації потенціалу конкурентоспроможності особистості. Він полягає у репрезентації у свідомості людини професійних ситуацій, в яких може успішно перебувати суб'єкт і асоціацій з діями, якими він хоче опанувати. При цьому важливо встановити позитивний взаємозв'язок між ними та потенційними ресурсами особистості. За дослідженнями, проведеними у Національному університеті харчових технологій, іншими важливими психологічними умовами успішної професійної діяльності є потреба у самореалізації, інтернальний локус – контролю, позитивна Я – концепція, здатність до сутнісної рефлексії, набуття смислу “Я – конкурентноспроможний фахівець”, гнучкість, креативність індивідуальності та співвідношення ієрархії цінностей майбутнього фахівця з основними цінностями європейського простору.